

Ilmiöpohjaisuus – Ilmiöpohjaisen oppimisen kriteerit (rubriikki)

Ilmiöpohjaisessa oppimisessa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti todellisen maailman ilmiöitä – aidossa kontekstissa, oppiaineiden rajat rikkoen.

Dimensio	Vähäistä näyttöä	Orastava	Kehittyvä	Kiihtyvästi kehittyvä	Edistynyt
1. Kokonaisvaltaisuus (holistisuus) <i>-360° näkökulma ilmiöön -perinteisestä oppiaineiden integroinnista kohti todellisen maailman ilmiöitä</i>	Vaikka opiskellaan ja käsitellään ilmiötä, tapahtuu tarkastelu tai opiskelu enemmän tai vähemmän oppiaineiden näkökulmista. Esimerkkinä voi olla yhteinen teema, jota työstetään eri oppiaineissa. Toinen esimerkki voi olla tapahtuma- tai teemapäivä. Ilmiöpohjainen oppiminen on vain mauste – ei systemaattinen käytänte.	Ilmiössä yhdistyy eri oppiaineiden sisällöt ja tavoitteet, mutta ne eivät ole sulautuneet saumattomasti yhteen. Ilmiötä voidaan työstää eri oppiaineiden tunneilla tai integroida eri oppiaineet esim. projektityössä. Ilmiön tarkastelussa perinteiset oppiaineiden näkökulmat näkyvät vielä taustalla. (Perinteinen oppiaineiden integrointi.)	Ilmiössä eri oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt ovat sulautuneet saumattomasti yhteen. Ilmiötä ei työstetä oppiainerakenteisessa (esim. nimetyillä oppiaineiden tunneilla) vaan ilmiöiden työstäminen on työpajamaista. Ilmiöpohjainen oppiminen käsitetään oppimisen ja opetuksen yhtenä menetelmänä. Ilmiöt nousevat opetussuunnitelmien tavoitteista, muuta niihin on yhdistetty ajankohtaisesti relevantteja asioita ja ilmiötä. <i>Yhteisopettajuus /samanaikaisopetus yhtenä työtapana.</i>	Oppimisen tavoitteet ovat ilmiöstä nousevia, monialaisia. Ilmiöiden lähtökohtana ei ole oppiaineiden integraatio vaan todellisen maailman ajankohtaiset ilmiöt. Ilmiöt etsitään ja määritellään yhdessä koko oppijayhteisön (oppijoiden) kanssa todellisesta (ja ajankohtaisesta) maailmasta. Oppiminen ja työskentely eivät ole pääsääntöisesti jäsennetty oppitunnein tai oppiainein. <i>Tiimiopettajuus keskeisenä työtapana.</i>	Oppimisen tavoitteet ovat ilmiöstä nousevia, monialaisia. Ilmiöiden lähtökohtana ei ole oppiaineiden integraatio vaan todellisen maailman ilmiöt. Oppiminen ja työskentely eivät ole jäsennetty oppitunnein tai oppiainein. Ilmiöpohjainen oppiminen on systemaattista ja se nähdään oppimisen ja opetuksen kokonaisvaltaisena menetelmänä. <i>Tiimiopettajuus merkittävänä työtapana.</i>
2. Autenttisuus (aitous, todellisen maailman mukaisuus) <i>-oppimistilanteessa käytetyt menetelmät, työkalut, materiaalit ja ongelmanasettelut</i>	Ilmiö on ”koulukirjamainen” tai oppimateriaalikeskeinen – pikkusievä ja selkeästi rajattu kokonaisuus.	Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on autenttinen, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö.	Ilmiöoppimisen aiheena ja kohteena on aito, todellisesta maailmasta nouseva ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa /	Ilmiöoppimisen lähtökohtana on kokonaisvaltaisesti autenttinen, todellisesta maailmasta nouseva aito ilmiö. Käsiteltävä ja tarkasteltava ilmiö on	Oppijan kognitiot (ajatteluprosessit) ovat autenttisia eli oppijan ajattelu oppimistilanteessa vastaa mahdollisimman hyvin ajattelua, jota tarvitaan aidossa

<i>vastaavat mahdollisimman hyvin todellisen maailman tilannetta, jossa ko. tietoa käytetään</i>			tulevaisuudessa. Ilmiön tarkastellussa ja opiskelussa käytetään aitoja, autenttisia lähteitä ja materiaaleja sekä mediamuotoja.	ajankohtainen ja sillä on merkitystä oppijoiden maailmassa / tulevaisuudessa. Myös oppijan tuotoksilla on merkitystä koulun ulkopuolella ja ne julkaistaan laajemmalle yleiselle. Ilmiön tarkastellussa ja opiskelussa käytetään aitoja, autenttisia lähteitä ja materiaaleja sekä mediamuotoja. Erityinen pääpaino on autenttisten, (asiantuntija-alalle tyypillisten) työkalujen käytössä.	tiedon/taidon käyttö- ja soveltamistilanteessa. Oppimisessa käytetään aitoja (kyseiselle asiantuntija-kulttuurille tai alla ominaisia) lähteitä, materiaaleja ja työkaluja sekä menetelmiä. Oppiminen tapahtuu aidossa ympäristössä perinteisen luokkahuoneen sijaan. Oppimisyhteisö hyödyntää eri alojen asiantuntijoita ja ammattilaisia. Oppijoiden tuotoksilla on merkitystä todellisen elämän kannalta ja ne ratkaisevat jonkin ympäröivän yhteiskunnan tarpeen / ongelman. Oppijoiden tuotokset julkaistaan laajemmalle yleisölle.
3. Kontekstuaalisuus (opittavien asioiden kokonaisvaltainen asiayhteys) <i>-asioita opitaan niiden aidossa ja luonnollisessa kontekstissa, asiayhteydessä</i> <i>-kontekstualisointi (asiayhteys) vs. dekontekstualisointi</i>	Ilmiön yhteydessä tarkastellaan yksittäisiä asioita – yksi asia ja näkökulma kerrallaan. Ilmiön oppiminen on jäsennetty perinteiseen tapaan opettajan antamiin pieniin tehtäviin tai harjoitteisiin. (Tehtävät pohjautuvat tyypillisesti suljettuihin tehtävänantoihin;	Ilmiön yhteydessä tarkastellaan jäsennettyjä kokonaisuuksia, asiat ovat luonnollisessa kontekstissa; asiayhteys ja merkitys hahmotetaan laajemman kokonaisuuden kannalta. Oppijan prosessi on ohjattu (menetelmällisesti oppimista ohjaavin)	Oppijat työstävät kokonaisuuksia oppimistehtävien sijaan (vrt. projektimainen työskentely). Ilmiön yhteydessä tarkastellaan (ei valmiiksi jäsennettyjä, aitoja) kokonaisuuksia, asiat ovat luonnollisessa kontekstissa; asiayhteys ja merkitys hahmotetaan laajemman	Oppijat työstävät jäsentymättömiä ja pilvimäisiä, ei valmiiksi määriteltyjä ilmiötä ja asioita (vrt. projektityö, jossa ongelmaa ja asiaa hahmotetaan). Oppijat itse jäsentävät ja hahmottavat ilmiötä eri näkökulmista. (Oppijan prosessia voidaan kuitenkin	Oppijat työstävät jäsentymättömiä ja pilvimäisiä, ei valmiiksi määriteltyjä ilmiötä ja asioita (vrt. projektityö, jossa ongelmaa ja asiaa hahmotetaan). Oppijat itse jäsentävät ja hahmottavat ilmiötä eri näkökulmista. Asioita opitaan luonnollisessa kontekstissa ja

<i>(irralisuus)</i>	tehtäviin on olemassa valmis, suhteellisen tarkasti rajattu "oikea" vastaus.)	oppimistehtävin.	kokonaisuuden kannalta.	menetelmällisesti ohjata eri scaffoldein* ja tai avoimilla oppimistehtävannoilla.)	asiayhteydessä, jossa eri asiat ja näkökulmat yhdistyvät. Ilmiö ymmärretään ja sitä käsitellään systeemisenä kokonaisuutena.
4. Ongelmakeskeisyys ja tutkiva työskentelyote <i>-ongelmanasettelut tai oppijoiden omat kysymykset oppimisen ja yhteisen tiedonrakentelun ja tietämyksen muodostamisen taustalla -ilmiötä opiskellaan yhdessä ihmettelemällä</i>	Ilmiötä ei hahmoteta ongelma-keskeisesti tai aseteta ongelmia (tutkimusongelmat / ihmettelyongelmat) ohjaamaan tiedonrakentelua. (Kysymyksiä ja tehtäviä toki käytetään.)	Ilmiön opiskeluun ja tarkasteluun liittyy keskeisesti ongelman asettelu (ihmettelyongelma / tutkimusongelma). Ongelman asettelu tulee opettajalta tai tehdään opettajajohtoisesti. Ongelmanasettelu tekee oppimisesta merkityksellisestä ja ankkuroi opittavat asiat todelliseen maailmaan.	Ilmiön opiskeluun ja tarkasteluun liittyy keskeisesti ongelman asettelu, joka on tehty yhteisöllisesti oppijoiden kanssa. Oppijat asettavat tutkimus/ihmettely-ongelmia ilmiön tarkastelun ja opiskelun pohjaksi. Tiedonrakentelu tapahtuu ongelmiin vastaamisena.	Ilmiön tarkastelu perustuu oppimisyhteisön yhdessä asettamiin ja reflektointiin ongelmiin, jotka ovat relevantteja oppijoiden ja todellisen maailman kannalta. Ongelmien asettelu on jatkuva prosessi ja ohjaa oppijoiden yhteisöllistä ja yksilöllistä tietämyksen muodostamista koko oppimisprosessin ajan.	Ilmiön tarkastelu perustuu oppimisyhteisön yhdessä asettamiin ja reflektointiin ongelmiin, jotka ovat relevantteja oppijoiden ja todellisen maailman kannalta. Ongelmien asettelu on jatkuva prosessi ja ohjaa oppijoiden yhteisöllistä ja yksilöllistä tietämyksen muodostamisen prosessia koko oppimisprosessin ajan. Ilmiöpohjainen oppiminen pohjautuu oppijoiden tekemien hypoteesien ja työskentelyteorioiden (työmallien) tietoiseen kehittämiseen.
5. Oppimisprosessi-pohjaisuus <i>-oppiminen nähdään prosessina, jota ohjataan oppimistehtävillä -oppimistehtävät ohjaavat</i>	Oppimisprosessi ei ole oppimistehtävin ohjattu, vaikka yksittäisiä tehtäviä opiskelijoille annetaan.	Oppimisprosessi on ohjattu suljetuin oppimistehtävin, lähinnä sisältöpohjaisesti.	Oppimisprosessi on ohjattu oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti ja edistävät oppijan oppimisprosessia.	Oppimisprosessi on ohjattu avoimin oppimistehtävin, jotka ohjaavat oppijan oppimista menetelmällisesti. Oppijat myös itse	Oppijat muodostavat yhdessä oppimistehtäviä ja oppimisen työkaluja (scaffoldeja*) itselleen. Oppijat ovat tietoisia oppimisen

<i>oppijan havainnointia ja tiedonprosessointia – eli auttavat oppiminaan uutta (menetelmällinen ohjaus)</i>				muodostavat oppimistehtäviä itselleen. Oppijat ovat tietoisia oppimisen menetelmistä ja omasta ja yhteisestä oppimisprosessistaan.	menetelmistä sekä omasta ja yhteisestä oppimisprosessistaan. Oppijat suunnittelevat itse omaa oppimisprosessiaan sekä yhteistä prosessia.

Pasi.Silander@gmail.com 24.4.2015